

Vier terrassen bieden licht, lucht en uitzicht op de tuin.

Ook in de avonden blijft de villa open voor bezoekers.

TEKST: NATASCHA DRABBE
FOTOGRAFIE: HERTA HURNAUS EN STEFAN HUGER

Villa Beer, icoon van het Weense modernisme.

Gevel met aparte ingangen voor familie, onder de luifel, en personeel onder het boogje.

Maart dit jaar opende Villa Beer in het Weense Hietzing voor het eerst haar deuren voor publiek. Het modernistische woonhuis, gebouwd in 1929-1930 door Josef Frank en Oskar Wlach voor Julius en Margarete Beer, geldt internationaal als een van de belangrijkste woningen uit het interbellum. Na jarenlange restauratie is de villa niet alleen gered van verder verval, maar ook opnieuw tot leven gewekt als plek voor cultuur, onderzoek en ontmoeting.

De villa lijkt op een schip in een jaren dertig-tuin.

Modernistisch Villa Beer in het Weense Hietzing heeft beladen geschiedenis meesterwerk

De ingrijpende opknopbeurt stond onder leiding van Lothar Trierenberg en de Villa Beer Foundation, in samenwerking met architect Christian Prasser en het Bundesdenkmalamt. Uitgangspunt was behoud van het oorspronkelijke karakter van het huis, gecombineerd met een eigentijdse invulling. Die delicate balans is overtuigend gerealiseerd: Villa Beer oogt opnieuw zoals Frank en Wlach haar bedoeld hadden, terwijl zij nu functioneert als een open en toegankelijke instelling.

Hoogtepunt modernisme

Villa Beer neemt een bijzondere positie in binnen de internationale architectuurgeschiedenis. Volgens architectuurtheoreticus Christian Kühn is het belang van het huis 'nauwelijks te overschatten', terwijl Friedrich Achleitner het omschreef als 'waarschijnlijk het belangrijkste voorbeeld van Weense wooncultuur uit het interbellum'.

Voor Josef Frank betekende het ontwerp het hoogtepunt van zijn architectonische carrière. Samen met Oskar Wlach brak hij met de strikte logica van de traditionele plattegrond en introduceerde een open, driedimensionale ruimtewerking. Verschillende niveaus en volumes vloeien in elkaar over en creëren

*Foto linksboven:
De erker verbindt de hal met de tuin.*

*Foto rechtsboven:
De hal verbindt de muziekrimte op de mezzanine met de eetkamer. Oorspronkelijk waren hoge dubbele deuren gepland, maar tijdens de bouw besloot Frank de open doorgang met gordijnen te omlijsten.*

*Foto hiernaast
Josef Frank ontwierp Villa Beer als een huis vol zichtlijnen en verrassende doorkijkjes.*

*Foto links op rechterpagina:
Originele meubels geven de woonkamer een huiselijke sfeer.*

*Foto rechts op rechterpagina
Gerestaureerde houten eetkamervloer met vier houtsoorten.*

een dynamische, bijna vanzelfsprekende ruimtelijke ervaring. Beweging, zichtlijnen en oriëntatie ontstaan hier niet uit regels, maar uit intuïtie.

Aan de buitenzijde vertaalt deze 'innerlijke vrijheid' zich in een asymmetrische, levendige gevel. Terrassen, balkons en dakruimtes verbinden het interieur met de tuin en de stad. Frank streefde naar een organisch huis dat het wonen bevrijdt van starre conventies en waarin architectuur, interieur en omgeving naadloos samenvloeien. Zoals Achleitner het samenvatte: "In zijn

Een van de belangrijkste huizen uit het interbellum

volledig vernieuwde kelder. Hier zijn nu de publieksvoorzieningen ondergebracht zoals de entree, een kleine winkel, educatieve en administratieve ruimtes, garderobe en technische installaties. Onder het terras van de woonkamer ontstond bovendien een geklimatiseerde tentoonstellingsruimte voor het archief. Een lift verbindt de verschillende niveaus, zodat het huis ook praktisch toegankelijk is.

Huis en tuin als geheel

De relatie tussen huis en landschap speelde al in het

totale opzet is het huis een meesterwerk in de verhouding tussen regels en vrijheid".

Respect voor het origineel

Hoewel Villa Beer in de loop van de decennia verschillende aanpassingen onderging, ontbrak lange tijd een grondige renovatie. De recente restauratie had als doel het huis te behouden, het oorspronkelijke ontwerp te herstellen en het geschikt te maken voor een nieuwe functie.

Belangrijke ingrepen waren het terugbrengen van de oorspronkelijke ruimtelijke indeling op de begane grond en eerste verdieping. Later toegevoegde elementen zoals extra wanden en ramen werden verwijderd of aangepast. Daarmee keerde de open plattegrond terug die zo kenmerkend is voor Franks ontwerp, evenals de lichte interieurs en het verfijnde materiaalgebruik.

Technisch werd het gebouw eveneens grondig aangepakt. De villa kreeg een nieuwe fundering en een

originele ontwerp een belangrijke rol en werd in de restauratie opnieuw benadrukt. Het landschapsarchitectenbureau Auböck + Kárász ontwierp een tuin die aansluit bij de historische context van het perceel.

Op subtiele wijze wordt verwezen naar het verleden: spiegelpanelen in het tuinhok herinneren eraan dat het terrein ooit tweemaal zo groot was. Tegelijkertijd is de tuin nadrukkelijk eigentijds, met aandacht voor behoud van bestaande bomen en zorgvuldige herbeplanting. Opvallend is de terugkeer van twee ongeveer zestig jaar oude Robinia-bomen voor de villa, als vervanging van de oorspronkelijke exemplaren die moesten worden verwijderd.

De tuin fungeert niet alleen als visuele omlijsting van het huis; er kan ook gewandeld worden.

Beladen geschiedenis

De heropening van Villa Beer is niet alleen een architectonisch, maar ook een historisch moment. Het huis is onlosmakelijk verbonden met het lot van de Joodse

Restauratie vergde circa 10 miljoen euro

Met de heropening krijgt Villa Beer een nieuwe rol. Onder leiding van Katharina Egghart ontwikkelt zich hier een programma waarin architectuur, cultuur en onderzoek centraal staan. Bezoekers kunnen het huis verkennen via rondleidingen die aandacht besteden aan zowel de architectuur als de sociale en historische context.

Van woensdag tot en met zondag worden algemene en thematische rondleidingen aangeboden, bijvoorbeeld over de restauratie, Franks interieurontwerpen en het Joodse leven in Hietzing vóór 1938. In het

en research-in-residenceprogramma's, maar kunnen ook door particulieren worden gehuurd. Daarmee biedt Villa Beer een uitzonderlijke ervaring: wonen in een modernistisch meesterwerk, midden in een historische omgeving.

Investing in de toekomst

De restauratie van Villa Beer vergde een investering van circa tien miljoen euro. De stad Wenen droeg hieraan bij met een eenmalige subsidie van 500.000 euro, aangevuld met twee ton van het Bundesdenk-

familie Beer, dat exemplarisch is voor de dramatische geschiedenis van Wenen in de jaren dertig en veertig.

Julius en Margarete Beer lieten de villa bouwen als prestigieuze gezinswoning. Het geluk was echter van korte duur. Al begin jaren dertig verloor Julius zijn positie en vermogen, waardoor de villa noodgedwongen werd verhuurd. Onder de huurders bevonden zich bekende artiesten als Richard Tauber, Jan Kiepura en Martha Eggerth. Na de machtsovername van Hitler in 1933 verslechterde de situatie verder. De Anschluss in 1938 betekende het uiteenvallen van de familie. Enkele leden wisten te vluchten, maar dochter Elisabeth werd in 1940 gedeporteerd en een jaar later vermoord in Maly Trostinez.

Ook de architecten werden door deze politieke omwentelingen getroffen. Josef Frank emigreerde in 1934 naar Zweden, waar hij zijn carrière voortzette, terwijl Oskar Wlach in 1938 naar de Verenigde Staten vluchtte. Villa Beer staat daarmee niet alleen symbool voor modernistische vernieuwing, maar ook voor verlies, onteigening en gedwongen migratie.

*Foto boven:
Josef Franks
ontwerpen voor
Svenskt Tenn leven tot
vandaag voort in het
interieur.*

*Foto hiernaast:
3D-geprinte
schakelaars verwijzen
naar het originele
ontwerp.*

*Foto rechterpagina:
Sfeervolle
gastenkamers op de
bovenste verdieping
voor een comfortabel
verblijf.*

weekeinde is het huis ook tijdelijk zonder gids toegankelijk, zodat bezoekers het kunnen ervaren als een bewoond huis.

Daarnaast vormt Villa Beer een podium voor lezingen, concerten, literaire evenementen en symposia. Onderzoek en publicaties maken eveneens deel uit van de missie. Doel is om de villa niet als statisch monument te presenteren, maar als een levendige plek waar verleden en heden elkaar ontmoeten.

Wonen in een icoon

Bijzonder is dat bezoekers niet alleen kunnen rondkijken, maar ook kunnen verblijven in het huis. Op zolder is een nieuw woongedeelte ingericht met drie gastenkamers, een keuken en een badkamer. De kamers zijn voorzien van meubels en textiel naar ontwerpen van Josef Frank, die nog altijd worden geproduceerd door het Zweedse bedrijf Svenskt Tenn.

De ruimtes zijn in eerste instantie bedoeld voor artist-

malant. Daarnaast stelt de stad nog eens 200.000 euro beschikbaar voor de exploitatie van Villa Beer als educatieve instelling.

Deze publieke steun onderstreept het belang dat aan het project wordt gehecht. Villa Beer is niet alleen een monument uit het verleden, maar ook een investering in de toekomst van het architectonisch erfgoed.

Levende erfenis

Met haar heropening voegt Villa Beer zich bij een select gezelschap van internationaal toegankelijke modernistische woonhuizen. Als onderdeel van het Iconic Houses Netwerk neemt zij een belangrijke plaats in binnen het Europese erfgoedlandschap. Maar bovenal is de villa meer dan een icoon. Zij vertelt een verhaal – over architectonische innovatie, over een bewogen familiegeschiedenis en over de kracht van restauratie om verleden en toekomst met elkaar te verbinden. In die zin is Villa Beer geen afgesloten hoofdstuk, maar levende erfenis.